

Mörkölåtar. Några av eleverna som deltog i låtkursen.

Varierat program på 19:e Gnestastämman

Stockholms Bulgarska damkör kom, hördes, sågs och segrade vid Gnestastämman i lördags. Den genuina röstklängen kommer att dröja sig kvar länge i Elektrons A-sal. Publikens belönade de tolv körmedlemmarna med kraftiga applåder.

Knappt hade Gnesta Revysällskap lämnat tilljorna innan det alltså var dags för nästa kulturella fullträff. Gnestastämman har ett grundmurat gott rykte. För många folkliga musikutövare är det årspremiär.

Efter 18 stämmor - det här var den 19:e - är de tonala spårna väl uppkörda. Pionjärerna finns kvar och fortsätter oförtrutet. Från en blygsam början har programmet bredats stegvis. Kända artister har engagerats. Bland andra kan nämnas den ungerska folkmusikgruppen Barozda, Rajtan Band, Eva Tjörnebo med Viskompaniet, Orientexpressen och Trio Grande.

Under många år har den folkliga musiken haft stadigt fäste i bygden. Detta innebar att "de våghalsiga initiativtagarna", Sten Eriksson, Pelle Roos, Marianne och Pär Furå

samt Christina Frohm, stod på stadig grund.

Bakom ryggen fanns Spelmanslagen Nyckelknippan och Bygdens Blandning, Sörmlands Spelmansförbund samt Gnesta Folkets Husförening. Nu har de sistnämnda ersatts av Gåsinge-Dillnäs dansgille.

- Det här är en unik verksamhet. Vi har inte någon styrelse bakom själva stämman men en väl fungerande arbetsgrupp som består av medlemmar från arrangörsföreningarna, har Sten Eriksson sagt till Sörmlandsbygden.

- Gnestastämman har blivit ett begrepp, sa Christina Frohm. Tillsammans med Arne Blomberg, Sören Olsson och nu Ingemar Skoglund har jag fått äran att presentera medverkande och program.

- Första lördagen i februari skriver jag alltid in i dagboken, sa Christinas mor Anna-Greta Frohm. För mej är det den 19:e stämman.

Tusentals på scen

Två "S" blåste in stämman på äkta lurar från Mora. Från scenen "frågade" Sten Eriksson "Vad är klockan?" Från ett hörn i lokalen svarade Stig Söderström "Klockan är två." Med detta var det fritt fram för eftermiddagens omfattande program.

Vid flera stämmor har inte scenen räckt till. Uppskattningsvis har där stått över 2.000 spelkvinnor och män genom åren. Men det kunde ha varit fler. Många reser till Gnesta för att delta i grupp- eller enskilt spel. 15-20 grupper är inte ovanligt. Under allspelet sitter de och njuter av Lästringe gånglåt Hummelkärrsvalsen med flera låtar som är traditionella.

I år var det 110 som deltog i allspelet. Till dessa kom 30-40 som tog tog plats på scenen för gruppspel.

När det gäller så kallat buskspel är inte Elektron längre vad det varit. Förr fanns det gott om utrymme. Nu har det mesta tagits i anspråk av kommunen. Till stämmans förfogande står A-, B- och C-salarna.

Och där råder full aktivitet, från tio på förmiddagen till 23 på kvällen.

I C-salen var det nära nog lapp på luckan. Robert Persson kunde räkna in 20 "elever", som deltog i kursen där låtar från Mörkö stod på dagordningen.

I B-salen handlade det om bondpolska. Ingemar Skoglund svarade för musiken. Karin och Elge Jacobsson undervisade.

När publik och spelmän trädde in i foajén hälsades de välkomna med musik. För den svarade en grupp elever ur musikskolan under ledning av Anna Wallin.

Ingen behövde sedan var sysslolös. Det var bara att välja mellan all- och gruppspel, sång och danslekar, "danskut, visstuga och enkla danser. ågra timmars "vanlig" dans satte punkt för den 19:e Gnestastämman.

CARL-GUSTAF OHLSSON

Trogen besökare. Anna-Greta Frohm har varit med på samtliga Gnestastämmor. Här tillsammans med nyckel-spelmannen Sören Gustafsson och dottern, riksspelman, programledare m m Christina Frohm.

Bondpolska. Under ledning av Karin och Elge Jacobsson fick kursdeltagarna lära sig dansa bondpolska.

Stämman

Lördagen den 2 februari arrangeras den 18:e spelmansstämman i Elektron, Gnesta. Som traditionen kräver blir det dans- och spelkurser under ledning av Arne Källman respektive Lars Garén. Speciella gäster blir Arne Modén och Stockholmsbaserade bandet Blackthorn.

Nu är det därför hög tid för Sörmlands, och grannlänens, spelkvinnor och män att stämman instrumenten.

- Det var på hösten 1985 som jag träffade Pelle Roos. Han funderade om inte vi i Gnesta skulle kunna starta en vinter-spelmansstämman på Elektron. Jag tänkte på idén. Vi talade med några spelbekanta, bland andra Pär och Marianne Furå samt med Christina Frohm. Vi enades om att det skulle vara en enkel stämman med allspel, "buskspel" och spel från A-salens scen. "Försöket" blev lyckat. Som mest har det varit 138 personer som samtidigt anträt scen, berättar Sten Eriksson.

Musikskolan kommer, liksom de senaste åren, att inleda. Detta innan en av vårt lands mest kända durspelare, Arne Modén, drar igång. Många av de låtar han framför kommer från Jämtland och Härjedalen.

Han följs av Blacktorn, ett Stockholmsbaserat band som spelar traditionell irländsk musik i egna arrangemang. Spelmansstämman inleds traditionellt med Lästringe gånglåt. Efter allspelet blir det enskilda och grupper som får ta tilljorna i besittning.

I C-salen blir det sång och danslekar för barn. Olle Olsson leder en "Polskeakut" för nybörjare. Anita Hedlund leder årets visstuga. Stämman avslutas med dans i B-salen.

CARL-GUSTAF OHLSSON